

Magyar Katolikus Lexikon > B > balgák Krisztusért

balgák Krisztusért (or. jurogyivije, 'szent őrültekek'): fanatikus orosz ortodox aszkéták. - Bizánci példaképeket utánozva a 14. sz: jelentek meg Orosz-ban. Családot nem alapítottak, nem dolgoztak, elutasították a birtoklást és a megszokott életformákat. Rongyokba öltözve állandóan úton voltak, sem világi, sem egyh. joghatóságot nem ismertek el maguk fölött. Mint a koldusokat, szívesen látták őket is minden házban. A közvélemény Isten kegyeltjeinek, próf-nak és csodatevőnek tartotta őket. Az irántuk tanúsított tiszt. és jóindulat következtében megtorlás nélkül szót emelhettek az öregek, a nyomorultak és elnyomottak védelmében. Olykor botrányokat okoztak (pl. Isten nevében átkozódtak), de büntetlenül tehették, mert minden megnyilvánulásukat egy felsőbb akaratnak tulajdonították. Viselkedésüket azzal magyarázták, hogy az ördög bűjt beléjük, majd amikor az Úr megszabadította őket, a roham elmúltával szelídek és jámborak lettek. Állításuk szerint többször részesültek istenélményben, mint a hívek és az egyháziak többsége. Erkölcstelenségük szt borzadályt váltott ki, szelídségük és aszkézisük példaképpé tette őket, ám többségük igazában szerepet játszott. Számuk a 17-18. sz: volt a legnagyobb. A 14. sz: 4, a 15.: 11, a 16.: 14, a 17.: 7 balgát tekintettek szt-nek, de hivatalosan csak Mihályt (15. sz.) és Nyikolát (16. sz.) avatta szt-té az ort. egyh. A nem kanonizáltak közül máig él Prokopij (14. sz.), Izidor és Makszim (15. sz.) és Vaszilij Blazsennij (16. sz.) emléke. Vaszilij állítólag IV. Iván cár tanácsadója volt; a kegyetlen uralkodó megalázkodott előtte és saját kezűleg helyezte sírba. 1551: az ort. Százcikkelyes zsinat elítélte a botrányos viselkedést és bíróság elé idézte azokat, akiknek balgaságát gyanúsnak tartották. A 18. sz-tól a balgákat gyógyíthatatlan betegnek tartották, s mert viselkedésük zavarta a tp. ájtatosságokat, menhelyekre gyűjtötték össze, 1850 u. őrültként ápolták és gyógyították őket. Tiszteletük megszűnt.I.E.

Kovalevszkij: Jurodsztvo o Hriszte. London, 1971. II:2394. - Fedotov, G. P.: Jurodivie. Párizs, 1985:191.

